N°. 3102 1857.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5.00; voor de buitensteden ƒ 6.00, *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG 17 JULIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 16 Julij.

De Kamer gaat met langzamen, maar niet altijd vasten tred, voort in de behandeling der wet op 't lager onderwijs, [illegible] zonder dat men [illegible] kan legten, dat zij er over heen is geloopen. Zulks belet evenwel niet, dat er eenige weifeling in hare gedragingen valt op te merken. Niet in de quæstie van de nog altijd onbegrepen christelijke deugden; want de Kamer heeft ten behoeve dier christelijke deugden gestaan als een muur. Maar in zake van finantiën verraadt zich de weifeling.

De meerderheid, of liever de gansche Kamer, op weinige uitzonderingen na, heeft altijd met de Regering gewild, dat én het lager onderwijs zou worden uitgebreid en hooger opgevoerd, én de onderwijzersstand beter zou worden bezoldigd. Deze eischen, onvoorwaardelijk gesteld, laten niet na veel geld te kosten. Men heeft daar weinig acht op gegeven. Nederland heette rijk genoeg, om daarin ruim te voorzien. Wij doen den pathos, daaromtrent verkocht, aan onze lezers prezent. 't Was alles fraai en goed, tot de quæstie kwam: *Wie zal dat betalen?* Men kan met een luchtig volkslied niet antwoorden: *De eerste boer de beste;* want de rekening loopt over millioenen. De *staats-schatkist?* Het werd door velen verlangd, en zeker ware daarin het beste middel te vinden, om én de openbare scholen hoog op te voeren én de onderwijzers goed te bezoldigen. Intusschen, de meerderheid deinsde — en met alle reden — terug voor de onderneming, om de begrooting met eene jaarlijksche verhooging van eenige millioenen te bezwaren. Zoo bleef dan het lager onderwijs voor rekening van de *Gemeenten*, waarvan velen reeds nu moeite hebben om haar uitgaven met haar inkomsten in evenwigt te houden, en die door de uitgaven, in 't vervolg, voor 't onderwijs benoodigd, in groote verlegenheid worden gebragt.

Het in art. 1 uitgebreid en hooger opgevoerd onderwijs, met toevoeging zelfs van vreemde talen, was zonder aarzelen aangenomen. Art. 19 is insgelijks met beide handen toegestemd, omdat daar wordt gezorgd voor het voldoend levensonderhoud van den onderwijzerstand en de bepaling geldt, dat een hoofd-onderwijzer, behalve huis en tuin, minstens eene bezoldiging moet hebben van ƒ 400 's jaars.

Wij hebben er niets tegen, ver van daar. Maar nadat de Kamer bij art. 30 had vastgesteld, dat de Gemeenten dat alles zouden moeten betalen, schijnt haar de gewetensangst te hebben bekropen, dat zij op de Gemeenten een last heeft gelegd, die velen onmogelijk kunnen dragen. Van daar dat zij bezig is om passen achteruit te maken, en op de reeds aangenomen beginselen terug te komen, ten einde ze te temperen. Zij streeft naar dat doel langs tweederlei weg.

De nieuwe redaktie van art. 35, door den heer Thorbecke voorgesteld en door de Kamer eergisteren aangenomen, ontsluit de Staatskas en de provinciale kas voor de bezwaarde gemeenten, om haar door bijdragen te gemoet te komen. Maar daarmeê niet te vreden, heeft de Kamer gisteren nog een ander pad gezocht en gevonden. Zij is ook bedacht geweest op bezuiniging; zij heeft het middel gezocht en gevonden om hoofd-onderwijzers, tot hulp-onderwijzers te verklaren, met eene bezoldiging van ƒ 200 's jaars.

Het voorstel werd gedaan door den heer van Hoëvell en verbeterd door den heer Thorbecke. Het aldus gewijzigde voorstel, overgenomen door den heer van Hoëvell, luidt als volgt:

»In Gemeenten, waarin wegens de uitgebreidheid van haar grondgebied bij verspreide bevolking, een grooter aantal scholen vereischt wordt, dan anders noodig zou zijn, kan, onder goedkeuring van Gedep. Staten, aan het hoofd van eene of eenige dier scholen een hoofd- of hulp-onderwijzer geplaatst worden, wiens jaarwedde ten minste ƒ 200 bedraagt."

De minister heeft zich tegen dit amendement verzet, omdat de wet reeds in art. 49 de gelegenheid geeft, om, waar 't noodig wordt geacht, de plaats van een hoofd-onderwijzer door een hulp-onderwijzer te doen vervullen.

Maar de Kamer heeft de behoefte gevoeld aan eene nadrukkelijke opname in de wet van deze bezuiniging. En daarom heeft zij 't geen schade geacht, om achter art. 19 een nieuw artikel te voegen, dat art. 20 zijn zal, en waarin duidelijk [illegible] van art. 49 slechts zou kunnen worden afgeleid.

Het is intusschen niet geschied zonder diskussie. De puriteinen in zake van onderwijs, die er op staan, dat een landelijke arbeider, die nooit lezen zal, dan in zijn kerkboek, dat hij van buiten kent, en nooit van zijn leven iets anders schrijven zal dan zijn naam, zoo hij hem op een officieël stuk moet plaatsen desniettemin even goed lager onderwijs ontvangt, als de toekomstige groothandelaar, regtsgeleerde of staatsman — die puriteinen deinzen voor niets terug. Zij hebben zich dan ook verzet tegen het voorstel van den heer van Hoëvell. Zij hebben van de gansche quæstie niets begrepen. Want hier geldt niet de vraag: welk onderwijs zij zullen ontvangen, maar of zij eenig onderwijs zullen erlangen? Want als men den eisch der puriteinen toegeeft, wat zal er het gevolg van zijn? Dat op de groote dorpen de bijscholen der afgelegene uithoeken, uithoofde der onkosten, geheel zullen vervallen, en dien ten gevolge, dat vele der kinderen, die deze afgelegene uithoeken bewonen, hoegenaamd geene school zullen bezoeken.

De meerderheid heeft het beter begrepen. Zij heeft gedacht dat het beter was aan dezulken eenig, dan volstrekt geen onderwijs te bezorgen; zij heeft derhalve het nieuwe artikel van den heer van Hoëvell aangenomen met 37 tegen 26 stemmen.

Daarna is men overgegaan tot de behandeling van art. 3. Onze lezers zullen 't zich herinneren, dat dit artikel buiten beraadslaging is gehouden tot dat er eene beslissing zou zijn gevallen omtrent art. 22.

Dat art. 3 luidt:

»De lagere scholen worden onderscheiden in openbare en bijzondere scholen.

»Openbare scholen zijn die, opgerigt en onderhouden door de Gemeenten, de Provinciën en het Rijk, afzonderlijk of gezamenlijk; de overige zijn bijzondere scholen.

»Aan bijzondere scholen kan van wege de Gemeente of de Provincie subsidie worden verleend onder zoodanige voorwaarden als het Gemeente- of Provinciaal-bestuur noodig acht.

»De aldus gesubsidiëerde scholen zijn toegankelijk voor alle kinderen, zonder onderscheid van godsdienstige gezindheid. Het 1e en 2e lid van art. 22 zijn op die scholen toepasselijk."

Het artikel, in zijn twee laatste alinea's, heeft ten doel om weer langs een anderen weg de finantiën der Gemeente te sparen. Eene bijzondere school immers kan, als zij door de gemeente wordt geadopteerd, in de schoolbehoeften der Gemeenten voldoen. Maar ten anderen strekt het artikel om te zorgen, dat ook *bijzondere* scholen, zoodra zij eene subsidie ontvangen, *christelijke, gemengde* scholen worden in den zin van art. 22.

De heer Sloet is tegen de twee laatste alinea's, die hij wil doen vervangen door de bepaling: dat aan geene bijzondere school eenig subsidie kan worden verleend.

De heer Baud daarentegen merkt op, dat de twee laatste alinea's van de *bijzondere* school eene *openbare* school maken; hetgeen slechts onder een enkel opzigt waar is. Hij stelt eene wijziging van redaktie voor, waardoor hij de kans opent, dat eene door de Gemeente of de Provincie gesubsidiëerde school valt buiten de termen van art. 22.

Daarin kon de Kamer niet treden, of zij moest haar systeem van art. 22 loslaten. Behalve nog dat langs dien weg in de Gemeenten de minderheid zou kunnen worden opgeofferd aan de meerderheid. Het amendement heeft dan ook bij de stemming slechts zes leden gevonden, die het ondersteunden. 57 leden hebben het verworpen.

Het amendement van den heer Sloet tot Oldhuis is ook verworpen, maar met 47 tegen 16 stemmen. Vooral heeft tegen het amendement van den heer Sloet zwaar gewogen de zucht om aan de Gemeenten te gemoet te komen in het bezuinigen der uitgaven voor 't onderwijs benoodigd.

Art. 3 werd onveranderd aangenomen.

Vervolgens zijn de beraadslagingen over titel III, *Bijzonder onderwijs* geopend.

Bij de algemeene beraadslagingen werden eenige algemeene bedenkingen in het midden gebragt door de heeren [illegible]

De heer Dommer merkt op, dat aan den eisch dergenen, die de openbare school voorstaan, volkomen is voldaan; hij meent dat dan ook zij, die zich aan 't bijzonder onderwijs laten gelegen zijn, regt hebben, dat alle belemmeringen worden opgeheven, die de Grondwet niet nadrukkelijk voorschrijft. De Grondwet nu geeft vrijheid van onderwijs, behoudens 't bewijs van bekwaamheid en zedelijkheid van den onderwijzer. Nu zegt wel de Regering, dat zij geene andere belemmeringen stelt. Maar de Spreker is helaas! op al te goede gronden, van eene andere meening. Wij hebben hier niet te doen, merkt hij op, met den minister, maar met de praktijk: (Die velerlei is met de Maatschappij van 't *Nut*, de schoolpartij, de onderwijzers en de schoolopzieners.) Deze laatsten wil hij niet verdenken; maar het ligt in den aard der dingen, dat zij eene voorliefde zullen hebben voor de *openbare* school. Hij wenscht derhalve meer waarborgen voor de kommissiën van examens tot het afgeven der akten van bekwaamheid. Hij wil een grooter personeel en daaronder eenige leeken.

In de tweede plaats wijst hij op de eischen der wet voor het afleggen van een examen als onderwijzer.

De wet behelst nu wel eene bepaling dat de huisonderwijzer geen doorloopend examen voor alle vakken behoeft af te leggen, maar Spr. wil die bepaling meer algemeen hebben. Hij wil niet, dat het bijzonder onderwijs minder goed zij, maar hij wil wel dat er onderwijs kunne gegeven worden door personen in een bepaald vak, zonder een zoo veel omvattend examen te behoeven af te leggen, dan gevorderd wordt. De bepalingen van dezen titel kunnen zijn een veiligheidsklep, maar men kan ze niet appliceeren op een gevaarlijk werktuig. Met het oog op hetgeen in de praktijk met de wet van 1806 gebeurd is, vraagt hij zoo veel mogelijk waarborgen.

De heer van Nispen formuleert zijne bezwaren aldus: Geeft de wet de vrijheid, die zij schijnt te geven? De Grondwet zegt, dat er vrijheid is van bijzonder onderwijs, behoudens het bewijs van bekwaamheid van den onderwijzer. Nu is de vraag: welk bewijs van bekwaamheid? Z. i. moet het loopen over bepaalde vakken en niet over alle mogelijke vakken. Even als bij het openbaar onderwijs, de bepalingen nopens het examen belemmeren het bijzonder onderwijs.

Wat is er op deze bedenkingen der beide Sprekers geantwoord? Niets. Hoegenaamd niets. Noch de Regering, noch iemand van de schoolpartij heeft het woord gevraagd. Men heeft kort en bondig, zonder antwoord, de algemeene beraadslagingen gesloten.

Vraagt ons iemand wat dit te beduiden heeft? Het antwoord ligt voor de hand.

Men kan over den blijkbaren toeleg, om aan het *vrije onderwijs*, zoo veel mogelijk langs een omweg, den hals te breken, niet in diskussie treden. Want door die diskussie zou men, ten spijte van alle doekjes voor het bloeden, de wond al meer en meer ontblooten. Dat kan en mag niet. En daarom houden wij ons voorbereid op de toepassing van het beginsel van de willekeur: *La mort sans phrase*. De kortste weg om zich van eene lastige zaak af te maken, is altijd, dat men den belanghebbenden een slot op den mond legt, en vervolgens de zaak tusschen twee deuren smoort. Wij zullen zien of de Kamer zich tot zulke taktiek zal leenen, om aan 't vrije onderwijs zoo veel doenlijk levenskracht te ontnemen.

Bij art. 36 heeft de heer Elout een amendement. De wet moet nadrukkelijk vermelden, dat het oprigten eener school vrij staat, zonder andere belemmeringen dan die art. 36 aangeeft. De Kamer acht het onnoodig; wij gelooven te regt. Wij zijn daarenboven met den heer Thorbecke overtuigd, dat eene wet niet meer moet zeggen dan volstrekt noodig is. Wij zien er dus geen bezwaar in, dat de Kamer het amendement heeft verworpen.

Maar wel hebben wij bezwaar met den heer Dommer in de zucht, die de Kamer verraadt, om, na zoo langdurig uren en uren te hebben besteed, zelfs aan klei-

[illegible] het openbaar onderwijs, thans met grooten [illegible] over 't vrije onderwijs heen te stappen.

Ook dit is weinig bemoedigend voor de beraadslagingen, die nog te wachten zijn, betrekkelijk de bepalingen, die zoo zeer op *'t vrije onderwijs* inbreuk maken. De Kamer kan daardoor één doel bereiken; namelijk den triomf harer wonderbare christelijke gemengde Staatsschool. Maar er blijft dan nog de vraag: Hoe lang zal dat duren? Als men den boog te sterk spant, springt hij.

Men leest in het *Handelsblad*:

»Staande de gisteren gehouden raadsvergadering is ingekomen een adres van den heer J. Galman, kennis gevende, dat hij den 14den Julij aan de commissie voor de publieke werken kennis heeft gegeven dat de gelden voor de uitvoering van zijn plan tot uitbreiding van de stad aan de IJ zijde disponibel zullen zijn, zoodra hem de gevraagde concessie zal zijn verleend en dat bij den heer Braskamp daarvan het bewijs is gedeponeerd. Hij verzoekt verder, dat spoedig omtrent de concessie een besluit worde genomen.

»De heer Momma deelt mede wat in dit opzigt door de commissie is gedaan en welke personen zij heeft gehoord, almede wat tusschen de commissie en den heer Galman is voorgevallen. Hij zegt mede, dat de commissie nog tot geen besluit omtrent het plan van den heer Galman is gekomen.

»Het adres zal ter visie worden gelegd."

Bedriegt ons ons geheugen niet, dan was het gisteren acht weken geleden, dat de kommissie voor de publieke werken, van welke de heer Momma prezident is, zich uitdrukkelijk en plegtig verbonden heeft tegenover den Gemeenteraad, uiterlijk *binnen den tijd van zes weken* haar rapport uit te brengen over de ontwerpen, tot welker uitvoering de heer Galman sedert jaren bij den Gemeenteraad koncessie aanvraagt. Sedert veertien dagen is dus de tijd verstreken, dat dit rapport had behooren uitgebragt te worden; en evenwel verklaarde de heer Momma gisteren, dat de kommissie nog tot geen besluit omtrent het plan van den heer Galman is gekomen. Wanneer men zich te binnen brengt, dat de uitvoering van dit plan gedurende zes jaren aan minstens 2000 ambachtslieden werk zal verschaffen; dat de gelden, voor de uitvoering van dit plan noodig, beschikbaar; dat de uitvoering van dit plan aan stad en land niets zal kosten; dat tegen de uitvoering van dit plan geenerlei bezwaren schijnen te bestaan; dat, integendeel, de stad en tevens de gansche provincie er in zeer vele opzigten aanmerkelijk door bevoordeeld zullen worden; dan kan men niet nalaten [illegible] dat de kommissie voor de publieke werken nu voor de tweede maal in gebreke blijft zich van de haar opgedragen taak te kwijten; dat de Gemeenteraad zich dat lijdelijk laat welgevallen; en dat eindelijk diezelfde Gemeenteraad, de afdoening van eene zoo gewigtige en aan de stad zoo vele voordeelen verzekerende zaak telkens verschuift, niettegenstaande hij het bewustzijn heeft van den kwijnenden toestand der Gemeente, het gevolg almede van de zware en drukkende lasten, welke hij in 't geval is geweest haar op te leggen.

Het wetsontwerp tot daarstelling van een fonds tot aanmoediging en ondersteuning van den aanleg van spoorwegen, luidt aldus:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is voorgekomen een bijzonder fonds in te stellen tot bestrijding der uitgaven, welke tot bevordering van meer algemeene daarstelling van spoorwegen in [illegible] de wet kunnen worden toegestaan.

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Er wordt een fonds ingesteld onder de benaming van *Fonds tot aanmoediging en ondersteuning van den aanlег van spoorwegen*.

Voor de gelden, tot dat doel bij de wet aan te wijzen, worden ingekocht 2½, 3 en 4 ten honderd rentegevende nationale schuld, op de grootboeken onder de benaming van het gemelde fonds in te schrijven.

Zoolang over de aldus aangekochte en ingeschreven kapitalen niet anders is beschikt, worden de renten daarvan tot gelijke inkoopen aangewend en de daaruit verkregen kapitalen onder dezelfde hoofden van rekening ingeschreven.

Art. 2. Jaarlijks wordt, bij de wet, het geldelijk bedrag vastgesteld, waarvoor over het in art. 1 bedoelde fonds tot het daarbij aangewezen oogmerk kan worden beschikt.

De uitgaven uit deze beschikbaarstellingen te bestrijden, worden, in eene afzonderlijke afdeeling, op de begrooting van Staatsuitgaven, betreffende het departement van Binnenlandsche Zaken gebragt.

Art. 3. De Minister van Finantiën is gemagtigd om van de kapitalen, waaruit het in art. 1 dezer wet vermelde fonds is zamengesteld, zooveel te gelde te doen maken als noodig is voor de in art. 2 bedoelde beschikbaarstellingen.

De zuivere opbrengst daarvan wordt, tot het juiste bedrag der uitgaven, gedaan uit de begrootingsartikelen, bedoeld bij het tweede lid van art. 2 dezer wet, verantwoord onder de middelen bestemd tot dekking der Staatsuitgaven van het dienstjaar, waartoe die begrootingsartikelen behooren.

Met het overschot dier opbrengst wordt, voor zooverre daaruit geen nieuwe beschikbaarstellingen te bestrijden zijn, volgens de bepalingen van art. 1 dezer wet gehandeld.

Art. 4. De Minister van Finantiën legt jaarlijks ééne rekening af van het in art. 1 dezer wet gemelde fonds en van het gebruik, dat daarvan, zoo wat kapitaal als renten en geldelijke overschotten betreft, zal gemaakt zijn.

Deze rekening wordt bij de Algemeene Rekenkamer opgenomen en gesloten, zonder dat de posten van ontvang en uitgaaf daarvan bij wettelijke begrooting zijn ingedeeld.

Zij wordt daarna aan de Staten-Generaal medegedeeld.

Art. 5. Tot het doen der inkoopen, bij art. 1 vermeld, daaronder begrepen de renten bij den inkoop verschenen, een achtste ten honderd voor courtage, de kosten vallende op de af- en overschrijving der aangekochte kapitalen en die van royement der verkregen certificaten van deelgeving in inschrijvingen op de grootboeken der nationale schuld, wordt, behoudens de uitzondering op die bestemming bepaald bij artikel 6, aanvankelijk uit de beschikbare middelen van het dienstjaar 1856 eene som van *tien millioen gulden* (*f* 10,000,000,00) afgezonderd.

Art. 6. Met afwijking van het bepaalde bij het eerste lid van de artt. 2 en 3 dezer wet wordt de som van *f* 100,000,00, waarmede het Vde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1857, ingevolge de wet *vaststellende voorbereidende werkzaamheden tot den aanleg van spoorwegen*, is verhoogd, voor zooveel die gebruikt wordt, regtstreeks uit de bij het voorgaande artikel vermelde som van *f* 10,000,000.00 gevonden en onder de middelen tot dekking der Staatsuitgaven van dat dienstjaar verantwoord.

Art. 7. Deze wet is verbindend met den dag harer afkondiging.

De Commissie van Rapporteurs voor het wetsontwerp op de zamenstelling der regterlijke magt en het beleid der Justitie, kennis genomen hebbende van de in antwoord op het voorloopig verslag ingezonden memorie van beantwoording en van het daarbij gevoegde gewijzigd ontwerp, heeft, ingevolge art. 34 van het Reglement van Orde, de vraag overwogen of zij tot een nieuw onderzoek van dit gewijzigd ontwerp in de afdeelingen behoorde te besluiten, dan wel een eindverslag zou uitbrengen.

De Commissie heeft op de volgende gronden eenparig tot de bevestigende beantwoording der eerste vraag besloten. Zij acht het niet ondoelmatig eene nieuwe poging te wagen om vooraf in de afdeelingen, zooveel mogelijk naauwkeurig, te doen blijken hoe de meerderheid omtrent de werking van den Hoogen raad, het hoofdpunt van elke nieuwe regeling der regterlijke magt, gezind is. De Commissie is tevens van oordeel dat de in het oorspronkelijke ontwerp gebragte wijzigingen, vooral die betreffende de cassatie en de inrigting en indeeling der kantongeregten, hoewel niet volkomen onbekend, echter een gezet onderzoek behoeven; en dat er bovendien verschillende punten van practiesch belang zijn, die, daar het eerste onderzoek hoofdzakelijk geloopen heeft over de *hoofdbeginselen* der wet, niet dan met mindere naauwkeurigheid zouden kunnen onderzocht worden en waarover evenwel een vernieuwd onderzoek in de afdeelingen, gunstige uitkomsten zal leveren en het tot stand komen der zaak zou bevorderen. Eindelijk is nog op dit besluit niet buiten invloed gebleven de overtuiging dat, vooral met het oog op de hoogst belangrijke en moeijelijke beraadslagingen welke de Kamer alsnog bezig houden, dit ontwerp niet dadelijk aan de orde zou kunnen worden gesteld, daar toch het onderwerp, hetwelk daarbij regeling erlangt, te gewigtig en te veel omvattend is om in openbare behandeling te worden genomen, zonder dat eene behoorlijke tijdruimte aan de leden gegeven worde om zich vooraf daartoe voor te bereiden. De Commissie vreest echter dat dan welligt de tijd zou kunnen ontbreken om dit ontwerp regelmatig in dit zittingjaar door de beide Kamers der Staten-Generaal te doen behandelen.

Met het oog op dit een en ander heeft de Commissie gemeend te moeten besluiten tot eene nadere overweging van het gewijzigd ontwerp in de afdeelingen.

Heden vierde in de parochiekerk van den H Ignatius (*de Zouaaf*) de wel-eerw. heer G. Sanders het feest zijner 50jarige priesterlijke bediening. Het H. Misoffer werd door den jubilaris opgedragen, geassisteerd door een elftal eerw. heeren geestelijken. De feestrede werd gehouden door den wel-eerw. heer Ruchebladt, waarin Z. Eerw. de hooge waarde van het priesterschap behandelde, en bij bepaaldelijk deed uitkomen, dat de jubilaris sedert 1½ jaar blind en omringd was van broeders en zusters. Bij die gelegenheid werd onder de leiding van den heer H. van Bree, door een aantal dilettanten uitgevoerd de eerste Mis van von Beethoven, gearrangeerd voor mannenstemmen door den jongen heer Kupers, en begeleid door een kwartet.

»Wij vernemen, zegt de *Limburger*, dat Mgr. Paredis, Bisschop van Roermond, eene cirkulaire heeft uitgeschreven, waarbij de eerw. heeren pastoors van het bisdom worden uitgenoodigd, om in hunne kerk eene kollekte af te kondigen en te houden tot wederopbouwing der afgebrande kerk te Sittard. In de hoofdplaatsen echter van ieder kanton zal zich een lid der voor den opbouw der kerk benoemde kommissie aanbieden, om met iemand der heeren geestelijken liefdegiften bij de meest gegoede ingezetenen in te zamelen.

»Vermits de schade, door den brand veroorzaakt, op meer dan honderd duizend francs begroot is, en de geldmiddelen der kerkfabriek te Sittard door eene onlangs gemaakte vernieuwing van het dakwerk, nagenoeg geheel zijn uitgeput, zoo durven wij de hoop voeden, dat deze poging om ondersteuning met den gewenschten uitslag worde bekroond."

Men schrijft uit Krefeld aan de *Nijmeegsche Ct.*, dat aldaar het berigt is ontvangen, dat volgens ministerieel besluit de spoorweg van Krefeld naar Kleef en Nijmegen binnen drie jaren bepaald moet voltooid zijn, en wel in de rigting over Geldern.

Het zeldzaam fraaije zomerweder begunstigt dit jaar de aanbieding tot goedkoop reizen in hooge mate. De direktiën der verschillende stoomboot- en spoorweg-maatschappijen hebben zich dan ook zeer zeker niet over gebrek aan bijval op hunne plannen te beklagen. Met genoegen zien wij dat het gemakkelijk en goedkoop verkeer van kleine lijnen thans tot groote afstanden wordt uitgebreid, en dat de raad van administratie der hollandsche ijzeren spoorweg-maatschappij en de direktie van den nederlandschen rijnspoorweg zich hebben verstaan, om eene even goedkoope als aangename tournée mogelijk te maken. Voor de eerste klasse toch, kan men thans voor slechts *f* 50 een doorloopend plaatsbillet bekomen, geldig gedurende een maand, om een reis over Brussel naar Parijs en over Keulen terug, of in omgekeerde rigting te maken. Slechts eene kleine verhooging van vracht tusschen Keulen en Emmerik moet hierbij gerekend worden. Ook voor een reis naar Antwerpen en Brussel zijn soortgelijke maatregelen getroffen, zoodat men haar voor slechts *f* 16 per eerste klasse doen kan. Deze prijsvermindering bedraagt *een vierde*, en de direktiën verdienen inderdaad den dank van het publiek dat zij in de gelegenheid stellen zoo veel te genieten. (*Amst. Cour.*)

In de bad-inrigting aan den Westerdokdijk is eergisteren middag een heer, vermoedelijk ten gevolge eener ongesteldheid, gezonken. Ofschoon dadelijk alle middelen in het werk zijn gesteld, bleek het helaas, dat alles vruchteloos was en men het verlies te betreuren had van een jong oppassend mensch. (*H.*)

Z. M. heeft J. ab Utrecht Dresselhuis op zijn verzoek eervol ontslagen als schoolopziener in het derde schooldistrikt van Zeeland, onder dankbetuiging voor de in die betrekking gedurende vele jaren bewezen diensten.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Woensdag 15 Julij.

In deze zitting zijn de beraadslagingen voortgezet over het wetsontwerp op het lager onderwijs.

Volgens een vroeger door de Kamer genomen besluit om, na de afdoening van art. 35, in overweging te nemen het vroeger door den heer van Hoëvell voorgestelde nieuw artikel, te voegen tusschen de artikelen 20 en 21 van het wetsontwerp, is dat voorstel eerst in behandeling gekomen.

Dat nieuw artikel luidt aldus:

„In gemeenten waarin, wegens de plaatselijke gesteldheid een grooter aantal scholen vereischt wordt, dan anders uit hoofde van het aantal kinderen noodig zou zijn, kunnen onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, behalve ten minste ééne hoofd-school de noodige hulp-scholen worden opgerigt.

„Aan het hoofd der hulpscholen kan een hoofd- of hulp-onderwijzer geplaatst worden, voor wien de jaarwedde ten minste *f* 200 bedraagt."

De heer Thorbecke stelde voor dat artikel aldus te lezen:

„In gemeenten waarin, wegens de uitgebreidheid van haar grondgebied bij verspreide bevolking, een grooter aantal scholen vereischt wordt dan anders noodig zou zijn, kan, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, aan het hoofd van eene of eenige der scholen een hoofd- of hulp-onderwijzer geplaatst worden, wiens jaarwedde ten minste *f* 200 bedraagt."

Met welk voorstel de heer van Hoëvell zich vereenigde, het nieuw artikel in dien zin wijzigende.

Over dat artikel voerden het woord, behalve de voorsteller, de heeren van der Veen, Sloet tot Oldhuis, van Zuijlen van Nyevelt, Thorbecke, Reinders, de Brauw, Storm van 's Gravesande, van der Linden, Mackay, van Nispen van Sevenaer en de minister van Binnenlandsche Zaken.

Deze laatste kondigde in den loop der beraadslagingen aan, dat hij voornemens was art. 67, behoorende tot de overgangsbepalingen, aldus te veranderen:

„Tot het in werking brengen der voorschriften betrekkelijk het bepalen van het getal der scholen in evenredigheid met de bevolking en de behoefte en de uitbreiding van het onder-

wijs, artt. 16 en 17; den bijstand in het onderwijs aan den hoofd-onderwijzer te verleenen, art. 18; de jaarwedden en andere voordeelen der hoofd- en hulp-onderwijzers en de toelagen ten behoeve der kweekelingen, art. 19; de kosten van het onderwijs, artt. 30—36; wordt een termijn toegestaan van uiterlijk vijf jaren, te rekenen van het tijdstip waarop deze wet verbindende is."

Het nieuw artikel door den heer van Hoëvell voorgesteld, gewijzigd in den zin van dat van den heer Thorbecke, met 36 tegen 26 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: Wintgens, van Deinse, van der Veen, Bosscha, Heemskerk, Westerhoff, Reinders, Zylker, Sloet tot Oldhuis, Delprat, Godefroi, Blaupot ten Cate, van der Poel, van Rappard, Stolte, van Franck, Baud, Gevers Deijnoot, Kien, Dirks, van Eck, Hoekwater, de Brauw, van Foreest, Sander en de Voorzitter.

De Kamer heeft alstoen, volgens een vroeger genomen besluit, art. 3 behandeld, luidende:

„De lagere scholen worden onderscheiden in openbare en bijzondere scholen.

„Openbare scholen zijn die, opgerigt en onderhouden door de gemeenten, de provinciën en het Rijk, afzonderlijk of gezamenlijk; de overige zijn bijzondere scholen.

„Aan bijzondere scholen kan van wege de gemeente of de provincie subsidie worden verleend onder zoodanige voorwaarden als het gemeente of provinciaal bestuur noodig acht.

„De aldus gesubsidieerde scholen zijn toegankelijk voor alle kinderen, zonder onderscheid van godsdienstige gezindheid.

„Het 1ste en 2de lid van art. 22 zijn op die scholen toepasselijk."

Van dit amendement den heer Sloet tot Oldhuis voorgesteld de beide laatste alinea's te doen wegvallen en daarvoor te lezen: „Aan bijzondere scholen worden geene subsidiën door de gemeente of de provincie verleend."

De heer Baud stelde voor die beide alinea's te vervangen door de volgende:

„Aan bijzondere scholen kan van wege de gemeente, de provincie of het Rijk hulp worden verleend, onder zoodanige voorwaarden, als door het bestuur der gemeente of der provincie of door Ons zal worden noodzakelijk geacht."

Aan de beraadslaging over dat artikel namen deel de heeren: van Hoëvell, Sloet tot Oldhuis, van Akerlaken, Thorbecke, Dirks, van Nispen van Sevenaer, Baud, ter Bruggen Hugenholtz, van Bosse, Meeussen en de minister van Binnenlandsche Zaken.

De beide amendementen werden verworpen: dat van den heer Baud met 57 tegen 6 stemmen, dat van den heer Sloet tot Oldhuis met 47 tegen 16 stemmen, waarna het artikel onveranderd met 49 tegen 14 stemmen aangenomen werd.

Tegen het artikel stemden de heeren: Mackay, van der Veen, Westerhoff, Sloet tot Oldhuis, van Akerlaken, van Rappard, Baud, Groen van Prinsterer, van Nispen van Sevenaer, van Lynden, van Foreest en Stieltjes van Domburg.

Daarna zijn de overwegingen aangevangen over den *derden titel* van het wetsontwerp, handelende over het bijzonder onderwijs. Daarbij traden in beschouwingen de heeren Dommer van Poldersveldt en van Nispen van Sevenaer.

Art. 36, luidende:

„Tot het geven van bijzonder schoolonderwijs of van huisonderwijs wordt vereischt het bezit:

a. eener akte van bekwaamheid;

b van gelijk getuigschrift als in art. 20 lit. *b* is vermeld;

c. van een bewijs dat beide deze stukken door burgemeester en wethouders der gemeente, waar het onderwijs zal gegeven worden, zijn gezien en in orde bevonden."

stelde de heer Elout van Soeterwoude voor aldus te lezen:

„Het geven van bijzonder schoolonderwijs of van huisonderwijs, zoowel ten opzigte van de inrigting en godsdienstige strekking als van de meerdere of mindere uitgebreidheid, is vrij, behoudens het bezit:

a. van eene ingevolge de bepalingen van den vierden titel dezer wet verkregen akte van bekwaamheid;

(*b* en *c* gelijk als in het wetsontwerp)

Bij weigering van dat visa wordt beroep toegelaten op Gedeputeerde Staten."

Nadat de heeren Elout van Soeterwoude, Thorbecke, van Lynden, van Deinse, Blaupot ten Cate, Mackay en de minister van Binnenlandsche Zaken daarover het woord hadden gevoerd, werden de beraadslagingen over het artikel gesloten; waarna het amendement van den heer Elout van Soeterwoude met 44 tegen 18 stemmen verworpen en artikel 36 onveranderd zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd werd.

's GRAVENHAGE, 14 Julij. In de heden gehouden zitting der Provinciale Staten van Zuid-Holland is o. a. ingekomen eene missive van den heer Jhr. Mr. W. T. Gevers Deynoot, kennis gevende dat, hoewel de betrekking van lid der Tweede Kamer met die van lid der Provinciale Staten vereenigbaar is, hij echter de moeijelijkheid hiervan inziet, en derhalve zijn ontslag neemt als lid der Staten. Door dit ontslag is eene derde vakature ontstaan in het kiesdistrikt Rotterdam.

HARLINGEN, 14 Julij. In de week van den 4 tot en met den 10den Julij zijn in deze provincie 60 runderen aan de besmettelijke longziekte gestorven, en 39 aangetaste voor rekening der eigenaars afgemaakt, te zamen 90. Totaal sedert 1 Jan. dezes jaars 5728.

OLDENZAAL, 10 Julij. In den nacht van Vrijdag jl. is ten huize van den landbouwer Elert bij Epe, een stoute diefstal gepleegd, bestaande in goud, zilver, linnen, kleedingstukken, de uitzet eener bruid, vleesch en spek, etc., dat alles met kunnende dragen, heeft men denzelven met een kar naar Glanenbrug vervoerd, waar het des anderen daags aan de pruissische en hollandsche politie gelukt is vier der dieven in handen te krijgen. Zij zijn naar Almelo getransporteerd. De gestolene voorwerpen waren op eene schuur in Glanenbrug geborgen. (*H.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 14 Julij. De policie gaat voort met alle pogingen in te spannen tot opsporing der Italianen, welke aan het laatste komplot hebben deel genomen. Daar de zamenzweerders van plan waren den Keizer te vermoorden, heeft de regering natuurlijk een bijzonder belang om de draden van deze revolutionnairen aanslag in handen te krijgen. Een dertigtal Italianen is reeds in hechtenis genomen. Het meerendeel te Marseille, de anderen op de grenzen der departementen van de Var en Jura, en op die van Zwitserland. Toen twee hunner, Liprandi en Bonaldi, te Parijs werden gevat, kort voor het uitbreken van den opstand in Italië, ontdekte de policie in hun papieren den sleutel van het cijferschrift, waarmede zij met Mazzini korrespondeerden, en daardoor heeft zij dag voor dag den gang van het komplot kunnen volgen, dat te Genua, Livorno en in de napelsche Staten gedeeltelijk tot uitvoering kwam. Men voegt er bij, dat de sardinische Justitie te Genua de bijzondere voorschriften van Mazzini, betreffende den franschen Keizer gevonden heeft, en daarvan afschrift naar Plombières zond.

Aan de processen, die over deze zaak zullen plaats hebben, moet men voornemens zijn de meeste ruchtbaarheid te geven. Het doel dat de Regering daarmede heeft is, zoo men zegt, aan Europa te doen kennen, welke verfoeijelijke middelen de revolutionairen tot bereiking hunner oogmerken aanwenden.

De regtbanken hebben het zeer op de vervalschers van levensmiddelen gemunt. Gisteren verscheen een melkverkooper voor de korr. regtbank, bij wien de policie-agenten vaten melk in beslag genomen hadden, waarin men 26 % water vond. Vinot, zoo heette de koopman, liet zich dit niet lijdelijk welgevallen. Hij deed de policie-agenten opmerken, dat zijn vaten verzegeld waren, en dien tengevolge de vervalsching moest worden geweten aan zijn leveranciers. Tot staving van dit beweeren vertoonde Vinot zijn kopijboek. Bijna in elken brief noodigde deze brave man de leveranciers uit om hem geheel zuivere melk te zenden. De policie schaamde zich bijna zulk een voorbeeld van goede trouw te hebben verdacht, maar daar de vervalsching in allen gevalle straf verdiende, wendde zij zich tot de leveranciers, om op hen niet alleen de ongeoorloofde vermenging, maar ook den gruwel te wreken van zulk een eerlijk man als Vinot te hebben bedrogen. Maar wat ontdekte men nu? Vinot schreef wel in zijn kopijboek brieven om zuivere melk, en zond die brieven werkelijk af, maar onder de hand liet hij hen verzoeken de melk met vier kannen water op de twintig te vermengen, zooals zij met getuigen bewezen.

Het gevolg hiervan was dat Vinot tot twee maanden gevangenisstraf werd veroordeeld, wat hem echter minder zwaar zal vallen dan de aanplakking van dit vonnis aan de deur van zijn winkel.

De *Moniteur* bevat heden den staat van opbrengst der indirekte belastingen, gedurende het afgeloopen halfjaar, die 26 millioen franken hooger is dan de opbrengst der zes laatste maanden van 1856.

De *Univers* berigt, dat de Paus eerst den 4 September te Viterbo verwacht wordt, waaruit men afleidt dat zijn terugkomst te Rome den 8e zal plaats hebben.

De napelsche bladen van 4 tot 8 dezer zijn hier ontvangen. Volgens het officieele orgaan der Regering is het geheele rijk rustig en hebben de landbewoners afschuw van de oproerlingen en genegenheid voor de zaak des Konings betoond. Aan het leger en de vloot zijn twee dagorders gerigt om hen voor de in deze zaak bewezen diensten dank te zeggen.

ENGELAND.

LONDEN, 14 Junij. In de zitting van het Hoogerhuis op gisteren heeft de Regering, bij monde van lord Granville, op eene interpellatie geantwoord, dat de Regering alle berigten die zij nopens den opstand in Indië heeft ontvangen, ter openbare kennis zal brengen, doch dat zij tot dusverre geene enkele ongunstige dépêche ontvangen had, die niet openbaar gemaakt is. Het gerucht van het tegendeel, dat in omloop was, kan derhalve als geheel ongegrond worden beschouwd.

In het Lagerhuis heeft de heer Griffits kennis gegeven, dat hij aanstaanden Vrijdag de aandacht van het Huis zoude vestigen op het aanleggen van een scheepvaart-kanaal over de landengte van Suez.

De heer Dillwyn deelde mede, dat hij Vrijdag een voorstel zal doen, strekkende dat de woorden „op het ware geloof eens Christen" zullen kunnen worden weg gelaten uit den parlementseed, door hen, die ze als niet verpligtend voor hun geweten beschouwen.

Alsnu vroeg de heer Disraëli, of de Regering aan het Huis de inlichtingen kan mededeelen, welke zij ontvangen heeft betreffende de indische aangelegenheden en of zij voornemens is de dépêches, welke zij betrekkelijk die zaken ontvangen heeft, aan het Huis over te leggen.

Lord Palmerston antwoordde, dat de regering tot nu toe slechts in het bezit was van eene telegrafische dépêche, welke bijna hetzelfde zegt als hetgeen het publiek reeds weet en dat hij er niets konde bijvoegen vóór de aankomst der mail, welke men dezen avond of den volgenden morgen verwachtte. De ontvangen mededeeling houdt zakelijk in, dat de opperbevelhebber overleden is; dat de afvalligheid, welke men eerst veronderstelde zich slechts tot een klein getal regimenten te bepalen, op groote schaal in het leger van Bengalen zich had uitgebreid. Een groot aantal troepen in Bengalen waren in onderscheidene steden verspreid en de getrouw geblevenen hadden te zamen met de engelsche regementen een gevecht volgehouden tegen de muitelingen, onder de muren van Delhi, welke strijd geheel en al ten voordeele der Regering was uitgevallen; 26 stukken geschut waren genomen en de oproerlingen hadden zich binnen de muren der stad teruggetrokken, welke stad geene geregelde versterkingen heeft. Men denkt dat storm geloopen zoude worden en het Huis kan gemakkelijk den uitslag bevroeden.

Spreker verklaarde verder, na aankomst der mail aan het Huis de inlichtingen te zullen geven, welke het publiek in staat zullen stellen over den stand van zaken in Indië bij het vertrek der mail met juistheid te oordeelen. Doch hij kon zich niet verbinden al de mededeelingen, welke hij mogt ontvangen, openbaar te maken, omdat het mogelijk is, dat de depêches een groot aantal omstandigheden zullen behelzen, welke het voor de openbare dienst van belang zal zijn niet bekend te maken.

De heer Disraëli vroeg, dat de Regering eveneens zoude mededeelen de dépêches, welke zij uit Indië ontvangen heeft vóór de uitbarsting der onlusten, alsook of de Regering vernomen heeft dat de goeverneur van Herat gehoorzaamheid gezworen had aan den Sjah van Perzië, dat die gehoorzaamheid goed opgenomen was, en dat de goeverneur gemagtigd was geld te slaan, in strijd met de bepalingen van het aan het parlement medegedeelde vredestraktaat.

Lord Palmerston antwoordde, dat de Regering eene keuze zal doen uit de dépêches, vóór het uitbarsten der onlusten ontvangen, eene keuze, welke het Huis in staat zal stellen de feiten, welke het verlangt te weten, goed te beoordeelen.

Wat de tweede vraag betreft, zoo antwoordde spreker dat de Regering van de aangehaalde feiten niets weet; dat ingevolge de bepalingen van het traktaat een agent naar Herat is gezonden, maar dat deze, die rapport aan de Regering moet afleggen, nog niet ter plaatse zijner bestemming was aangekomen.

Alsnu vroeg sir J. Pakington of het waar was, dat het gevecht bij Delhi had plaats gehad, tusschen 7000 oproerlingen en 1800 regeringstroepen, waarop door lord Palmerston geantwoord werd, dat de dépêche daaromtrent niets vermeldde.

Het Huis weet, zoo ging lord Palmerston voort, dat 14,000 man bevel hebben ontvangen naar Indië te vertrekken en voorzorgen zijn genomen om op elke eventualiteit voorbereid te zijn. Lord Canning heeft op eigen gezag aan lord Elgin te Ceylon geschreven, om hem te verzoeken, zoo dit kan, een gedeelte der naar China bestemde troepen te detacheren, en naar Indië te zenden en ik twijfel niet of lord Elgin heeft dien brief ontvangen en daaraan gevolg gegeven.

H. M. Regering heeft ten opzigte van China de noodige maatregelen genomen, waardoor deze veranderde bestemming van troepen wordt gedoogd.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 16 Julij.

GETROUWD (14 Julij): Mr. G. J. A. Faber met S. Giroldi.

BEVALLEN (13 Julij): M. D. Homeijer, geb. Bergh, Z.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 55 1/16	Livorno	2/m.	f 39½
„	zigt	„ 56 5/16	Napels	„	„ 8[illegible]
Bordeaux	2/m.	„ 55½	Petersburg	„	„ [illegible]
„	zigt	„ 55¾	Weenen	6/w.	„ [illegible]
Madrid	3/m.	„ 238	Augsburg	„	„ [illegible]
Cadix	„	„ 240	Frankfort	„	„ [illegible]
Seville	„	„ 237	Hamburg	2/m.	„ 35[illegible]
Bilbao	„	„ 237	„	zigt	„ 35[illegible]
Lissabon	„	„ 40½	Londen	2/m.	„ 11,72½
Porto	„	„ 40½	„	zigt	„ 11,82½
Genua	2/m.	„ 45[illegible]	Rotterdam		[illegible]

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 15 Julij. Belg. leen. 2½ pc. 56½p; Obligatiën 4½ pc. 97⅛p, Spanje 1½ pc. 24⅞p; Binnenl. 3 pc. 37¼g; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Met. 5 pc. 80p; id. Nationale 81⅞p.

PARIJS, 15 Julij. Fransche 4½ pc. 92.—; 3 pc. 66.80; 1½ pc. Spanje 25; 3 pc. id. 37; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. —.

MADRID, 14 Julij. 3 pc. Schuld 38.85, id. 1½ pc. 25.75.

LONDEN, 15 Julij. Cons. 91¼; Spanje buit. 3 pc. 41½; id. 1½ pc. 25½; Rusl. 5 pc. 109½; id. 4½ pc. 96; Holl. 4 pc. 98; id. 2½ pc. 64¼; Sard. 5 pc. 89½; Braz. 101; Peru 4½ pc. 80½; Gren. uitg. 6½; id. werk. 22½; Mexiko 3 pc. 22½; Portugal 3 pc. 45½; Ecuador 13½; Venezuela 35; Wissel op Amst. 11.19⅞; Hamburg 13.08⅝.

WEENEN, 15 Julij. Met. 5 pc. 83¾; Nationale 85; Bank-Aktiën 1014; Credit Anst. 240; Wissel op Londen 10.10; Amst. —; Parijs —; Goud 7½; Zilver 4⅝.

BERLIJN, 14 Julij. 4½ pc. Pr. Staatsch. 99⅝; 5 pc. Rusland 106½; id. 4½ pc. —; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. 19¼; Amst. kort 140⅝; Hamb. 150⅞; Petersburg 104½.

BERLIJN, 15 Julij. 3½ pc. Pr. Staatsch. 99¾; 4½ pc. Rusland —; id. 5 pc. 106.

HAMBURG, 15 Julij. Spanje 3 pc. —; id. 1¼ pc. 24; Rusl. 5 pc. 101¾; 4½ pc. 91¾; 3 pc. Mexikanen 9⅞; Noord-Duits. bank 93½; Wissel op Londen 3/m. —.—; id. kort —.—; Amst. —.—.

FRANKFORT, 15 Julij. 5 pc. Met. 79⅝; 1¼ pc. Spanje binnenl. 25⅝; id. 3 pc. —; Wissel op Londen 3/m. 118; Parijs —; Weenen 114; Amsterdam —.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		14 JULIJ 4½ u. gebl.	15 JULIJ 4½ u.			gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.	105		a		
Nederl. Bank	4 »			»		
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	$63\frac{9}{16}$	63½	»	63⅝	
Dito Dito	3 »	$76\frac{13}{16}$	76¾	»	$76\frac{13}{16}$	
Dito Dito	4 »	96⅝	$96\frac{5}{16}$	»	$96\frac{5}{16}$	96¼
Amortisatie-Syndikaat	3½ »	91	90⅞	»		
Aand. Handel-Maatsch.	4½ »	161¼	161	»	162	161½
Oost-Ind. Leening	4½ »	95½	95⅛	»	95¼	
Aand. Holl. Spoorweg				»		
[illegible] bij idem	4½ »			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ »	101		»		
Maatschappij van Weld.	4 »	64		»		
België, Cert. Adm. B. Bk.	2½ »			»		
Dito *Rothschild*	2½ »	53⅛	53⅛	»		
Frankrijk, Certifikaten	3 »		60	»		
Spanje, Obligatiën	1½ »	$25\frac{7}{16}$	25⅜	»	25⅜	$25\frac{5}{16}$
Dito	3 »	$43\frac{5}{16}$	43⅛	»		
Dito Binnenlandsche	3 »	37⅛	$37\frac{15}{16}$	»	37⅞	$37\frac{15}{16}$
Amortisable Schuld		5⅝		»		
Bewijzen Coupon			5¾	»		
Portugal, Obligatiën	3 »	45⅞	45¾	»	$45\frac{13}{16}$	45¾
Dito 1856	3 »	45⅝	45⅛	»	45⅝	45⅛
Uitgestelde				»		
Rusl., Obl. bij *Hope en C°.*	5 »	105⅝	105	»		
Dito bij idem 1828/1829	5 »	103⅞	103⅝	»	103¾	
Cert. bij idem 1831/1833	5 »			»		
Dito bij idem 1840	4 »	$88\frac{5}{16}$	88	»	88⅛	88⅛
Dito bij *Stieglitz*	4 »	87⅞	87¾	»	87⅞	87¾
Dito Nieuwe	4 »			»		
Dito 5de Serie	5 »			»		
Dito 1855, 6de Serie	5 »	99⅝	99⅛	»		
Dito Adm. te Hamburg	5 »			»		
Dito dito te Londen	5 »			»		
Dito dito dito	4½ »			»		
Inschrijv. in Assignatiën	6 »		66	»		
Certifikaten van dito	6 »	67½	67⅝	»		
Polen, Aand. 1835, fl. 500	f	154½		»		
Obligatiën	4 pCt.	80	80	»		
Pruissen, Oblig.	4½ »			»		
Aandeelen 1854	3½ »	212		»		
[illegible] Obl. bij *Goll en C.*	5 »					
[illegible]						
[illegible]					76⅜	$76\frac{1}{16}$
Dito Rente Amsterdam	5 »	87⅝	87⅛	»		
Dito Nationale 1854	5 »	$78\frac{5}{16}$	77⅞	»	78	77⅞
Dito dito	2½ »		$39\frac{7}{16}$	»	39½	
Weener Bankaktiën	f			»		
Dito Aand. fl. 250, 1839	»			»		
Dito dito » 250, 1854	4 pCt.	319¾	320	»		
Napels, Cert. bij *L en B.*	5 »			»		
Dito bij *Rotschild*	5 »			»		
Denemarken, Obl. te Lond.	5 »	99½		»		
Dito	3 »			»		
Braz. Geldl. 1824 v. £ 100	5 »			»		
Dito 1839 van £ 100	5 »			»		
Dito 1843 » » 100	5 »			»		
Dito 1852	4½ »			»		
Sardinië	5 »			»		
Peru, Geldl. 1854	4½ »			»		
Dito te Parijs	»	58		»		
Ecuador, Oblig. 1855	1 »	$14\frac{7}{16}$	14	»		
Venezuela, dito 6 pCt. thans	4½ »	33		»		
Dito Uitgestelde	2 »			»		
Grenada, Obligatiën	3¼ »	22	21¾	»		
Dito Uitgestelde		6¼		»		
Mexiko, dito	3 »	$21\frac{13}{16}$	$21\frac{9}{16}$	»	21⅝	
Nrd-Amer. Ph. *Hope en C.*, Lr. A	f			»		
Dito dito Lr. B	»		906	»		
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.			»		
Amerik. Bank-Aktiën		$1\frac{1}{10}$		»		
Illinois Spoorw. Aandeelen			118½	»		
Dito Oblig. Constr. Bons	7 pCt.	92¾	92	»	92⅛	
Louisiana	5 »			»		
Grieken, Obl. Geldl. 1825	5 »		5½	»	$5\frac{9}{16}$	5½

Russ. Spoorw. 76¼, 77; Prost 85½, 87; Rotsch. 98.

Binnenl. fondsen waren heden prijshoudend, spaansche, oostenrijksche en russische fondsen een weinig aangeboden. Naar Aand. Aand. Maats. is voortdurende vraag, en worden dezelve tot telkens verhoogde koers afgenomen.

Koers van het Geld: Beleening 4 pCt. Prolongatie 3½ pCt., Diskonto 4 pCt.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 15 Julij.

GRAANMARKT.

Tarwe bij partij lager afgegeven: 129 ℔ n. b. Pooolsche [illegible]; 124 ℔ n. Zeeuwsche f 350.

[illegible] Rogge alleen bij gerijf gedaan: 120 ℔ Pruiss. f 234.

[illegible] Haver zonder handel.

[illegible] dringend aangeboden, doch zonder handel.

[illegible] Olie in April ek. 85; Sept., Oct. en Nov. 86 £. *Raap*[illegible] f 52½; Vliegend f 51; 1°. Sept. f 49¼; Oct. [illegible] f 49. *Lijnolie* op 6/w. f 46¾; Vliegend f [illegible] *Hennepolie* op 6/w. f 51¼; Vliegend f 50.

SCHIEDAM, 15 Julij. Rogge verkocht: 130/2 ℔ Belgische f 228 1/m. — Gerst. 127/2 ℔ Libau f 252 6/w. — Moutwijn f 21,25; Jenever f 26,75; Amst. Proef f 28,—, per ned. vat zonder fust, zonder de belasting; Spoeling f 0.70 per ketel.

ANTWERPEN, 15 Junij. *Koffij* Heden werden verkocht 700 b. Capitania per *Wabamo* — *Granen* stil met lagere tendenz voor alle soorten. Inlandsche Rogge in loco werd f 7¼ betaald — *Huidnn* In La Plata werd de laatste dagen vrij wat gedaan, en de betaalde prijzen zijn op nieuw hooger.

LONDEN, 14 Julij. *Suiker* stil en op nieuw 6 d. lager voor de weinige plaats gevonden omzettingen, — *Thee* stil en ord. Congo 14 d. met koopers. — *Koffij*. Plantation Ceylon minder gevraagd en 1 s. lager.

LIVERPOOL, 13 Julij. *Katoen*. De markt sluit zeer levendig tot uiterste prijzen voor alle soorten.

BATAVIA, 16 Mei. *Rijst* met veel levendigheid zoo voor Europa als China De Indramajoe die de vorige week f 215 genoteerd werd, is later f 250 verhandeld. — *Suiker* Uit de volgende oogsten werden 50,000 pic. verkocht; als:

1857 10,000 pic a f 20.
1858 20,000 » a f 18.
1859 20,000 „ a f 17.

terwijl in loco a f 22½ genomen werden. — *Koffij*. Dadelijk na de Padang-veiling zijn 1500 pic. a f 34¼ omgezet. — *Vrachten* verbeteren gevoelig; vele schepen zijn voor China genomen, zoodat er bijna geene meer overblijft.

MANILA, 11 Mei. *Suiker*. De Cuvunt Clayed blijft $ 8.25, tot welken prijs men echter moeijelijk koopen kan. — *Tabak*. In de op 30 April gehoudene veiling zijn 7 koopen Cagayan van 600 centner ieder, en 12 koopen Visayas van 534 cnt. ieder verkocht, waarvan elke koop verdeeld als volgt,

De Cagayan:

6 cnt. 1e kwalit
8 „ 2e „
12 „ 3e „
60 „ 4e „
140 „ 5e „
370 „ 6e „

} 600 cnt.. van $ 25,25 a $ 25,62½ p. cnt., makende voor de 4200 cnt. eene gemiddelde prijs van $ 25,91 betaalbaar in goud.

De Visayas.:

8 cwt. 1e kwal.
12 „ 2e „
326 „ 3e „
140 „ 4e „
48 „ 5e „

} 534 cwt. van $ 19,26 a $ 20,12½ per cwt. makende voor de 6408 cwt. eene gemiddelde prijs van $ 19,68½ betaalbaar in goud.

Tegen 30 September zal weder eene nieuwe veiling plaats hebben van 10 koopen Cagoyan, te zamen 600 cnt., gesorteerd als boven, en van 16 koopen Visayas, te zamen 8392 cnt. waarvan 15 koopen gesorteerd als boven, en een koop van 382 cnt.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

TRIEST, 9 Julij. Kuiper, Anna Augusta, Amst.

[illegible]

TEXEL, 15 Julij. Steenveld, Willem en Carel, en Roszberger, Juno, beide Suriname. - De Haas, Minister van Hall, Livorno. - Ouwehand, Preciosa, Lissabon.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 16 Julij, in lading naar:

Mainz.	J. Sinzig, Maintz N°. 1.
Keulen.	H. Berns, Cölln N°. 14.
Keulen.	A. Deinum, Stad Amsterdam.
Ordingen en Ruhrort.	G. Spiering, Geerdina Adriana.
Frankfort.	G. Caldenhoven, Frankfort N°. 25.
Duisburg.	J. H. W. v. Boven, Niederrein N°. 1.
Mannheim.	J. J. Reindorp, Rhijnstroom.
Wezel.	F. Beijer, Wilhelmina.
Dusseldorp.	M. Meeuwsen, Niederrein N°. 5.

AMSTERDAM, 10 Julij, vertrokken naar:

Keulen.	J. Vogels, Cöln. N°. 14.
Ludwigh. en Manheim.	J. H. Disch, Nur nicht Angstlich.
Mannheim.	M. Buchner, Harmonie
Ruhrort.	A. Meijer, Mozart.
Wezel.	A. Meijer, Mozart.

Rijnhoogte ARNHEM, 15 Julij 1 el 29 duim. KEULEN, 15 » 7 vt. 0 »

Advertentiën.

Eene Jufvrouw van de R. C. Godsdienst en van middelbaren leeftijd, zag zich gaarne tegen Augustus of iets later geplaatst als **Huishoudster, ter Oppassing van eene ziekelijke Jufvrouw** of **bij een Geestelijke op** een Dorp. Zij heeft haar eigen Beddegoed en zal meer op fatsoenlijke behandeling als op salaris letten. Adres met *franco* brieven onder letter A. bij den Boekhandelaar N. J. VERHOEFF, te Rotterdam. (3461)

Bij den Uitgever dezer Courant is verkrijgbaar:

Dr. J. A. STAPF'S **Opvoedingsleer, in den geest der Katholieke Kerk.** Naar de derde Hoogduitsche uitgave, vrij bewerkt en met aanteekeningen verrijkt, door TH. BROUWER, Deken en Pastoor te Arnhem, voorzien van eene aanprijzende goedkeuring. Een boekdeel in gr. 8° van ruim 350 bladz. Prijs f 1.80 in plaats van f 2.60.

Dit werk behoeft geene aanprijzing bij hen, die den Schrijver en Vertaler kennen. De Hollandsche uitgave is vooral daarom meer aan te bevelen, wijl die door den Vertaler met belangrijke Aanteekeningen voorzien en naar de behoefte van ons land is ingerigt. Uit eene korte opgaaf van den inhoud des werks, zal men er beter over kunnen oordeelen:

Over s menschen bestemming, de menschheid zoo als zij zijn moet en zoo als zij is. — Wat is opvoeding? zij moet godsdienstig zijn. — Wie is geschikt voor de opvoeding? zij is eene wetenschap en eene kunst, nuttig en noodzakelijk. — De belangrijkheid der bepaalde vormleer. — De opvoeding zij algemeen, harmonisch, overeenkomstig de bijzondere geaardheid des kinds; zij moet vroeg begonnen worden, doch overeenkomstig zijn met der kinderen leeftijd. — De opvoeding zij trapsgewijze en grondig, zij wordt bevorderd door voortgezette oefening en leiding der jeugdige krachten: door opgeruimdheid bij de kinderen te bewaren en hen behoorlijk bezig te houden; de hoofdzaak blijft altijd kinderlijke godvruchtigheid. — Verwijdering van gevaarlijke voorwerpen, waarschuwingen, bedreigingen en straffen. — Ontdekking en genezing van sommige gebreken. — Aanleiding tot verdere zelfontwikkeling.

Bijzondere Opvoedingsleer. Ontwikkeling des Ligchaams.

Nut der natuurlijke opvoeding. — Grondslag — Behoeding voor gevaren. — Middel tegen het verwennen en vertroetelen. — [illegible] — Gezond voedsel. — Kleeding. — Woning. — Zindelijkheid. — Beweging en rust. — Gymnastische oefeningen. Een woord over industrie- of werkscholen; gebruik der voeten; vorming der zintuigen en der spraakwerktuigen, uitwendige vorm des ligchaams, genezing van natuurlijke gebreken enz.

Vorming der intellectueele vermogens.

Verdeeling der geestvermogens. — Omvang en gewigt der intellectueele vermogens. — Algemeene wenken betrekkelijk de intellectueele vorming. — Positive vormleer. — Trapsgewijze ontwikkeling der geestvermogens. — Vorming van het uit- en inwendige aanschouwingsvermogen. — Vorming des verstands, van het voordeel, der rede, van het geheugen — Grenzen en maatregelen van voorzigtigheid, enz. enz. Voorts wordt nog breedvoerig behandeld; de vorming van het gevoel- en begeervermogen, te veel om te noemen. — Hoe de zedelijkheid der kinderen middellijk, hoe regtstreeks en onmiddellijk kan bevorderd worden; hoe de kweekeling van zijne zedelijke gebreken kan genezen worden; hoe er op den leerling moet gewerkt worden, opdat hij bij zijne intrede in de wereld, zelf aan zijne verdere ontwikkeling en vorming trachtte werkzaam te zijn. — Over het onderwijs. — Keus der leerstof. — Over den vorm van het onderwijs. — Over de voornaamste middelen tot verdere ontwikkeling en eigene vorming der leerlingen. — Over de verkeering met menschen. — Over lectuur, enz.

Het sedert 1°. Januarij jl. bij den ondergeteekende geregeld op den eersten van elke maand verschijnend Tijdschrift:

DE TOESCHOUWER

mag, niettegenstaande zijn kortstondig bestaan, reeds op een groot aantal [illegible] en lezers roemen. Dit is ongetwijfeld toe te schrijven aan de degelijkheid der artikelen, welke er in voorkomen, en aan de populaire manier waarin die geschreven zijn. **De Toeschouwer** is daarom een Tijdschrift voor alle klassen van beschaafde lezers geschikt. Het levert een aangename en nuttige verpoozings-lektuur op. Om hiervan overtuigd te zijn, zie men slechts het eerste deel in, wat met het in Junij verschenen nummer kompleet is. Dat deel bevat ruim dertig belangrijke opstellen van allerlei aard. Men treft er in aan *staatkundige beschouwingen* over den toestand van *Spanje*, *Amerika*, *Engeland*, *Italië* enz. *Geschiedkundige mededeelingen* over de nederlandsche *onlusten in de 16e eeuw*, over de laatste periode van *het Romeinsche rijk* en *den toestand van de Kerk*, over *O'Connell* en de *Emancipatie-bill*, enz. Voorts *Reisbeschrijvingen*, *gedichten*, *verhalen*, *humoristische opstellen*, enz. Behalve vele oorspronkelijke stukken, geeft **de Toeschouwer** steeds veel te lezen van den nieuwsten arbeid der beste katholieke schrijvers van het buitenland, en bragt alzoo belangrijke artikelen van KARDINAAL WISEMAN, DR JANSSEN, DE MONTALEMBERT, DE MELUN enz. onder de oogen zijner lezers.

Het strekt den uitgever tot groot genoegen met erkentelijkheid te kunnen berigten, dat in zijn laatste aflevering het geachte tijdschrift **de Katholiek,** in zeer vleijende bewoordingen van **den Toeschouwer** spreekt, en het geleverde in de reeds verschenen nummers: **zeer leerrijk, onderhoudend en behagelijk van vorm** noemt.

Alle Boekhandelaren nemen inteekeningen op **den Toeschouwer** aan.

C. L. VAN LANGENHUYSEN.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.